

עין משפט
גזר מצוה

- ↑ א מ״י פ״ב מהלכות פרה הלכה ו':
- ↑ ב מ״י פ״ב מהלכות כלים הלכה י':
- ↑ ג מ״י פ״ו מהלכות כלים הלכה ה':
- ↑ ד מ״י פ״ב מהלכות פרה הלכה ד':

	הגהות הב"ה	
(א) גמ' מקל שעשאר יד:		
	מוסף רש"י	

מספורת של פרקים. ששני פסוקים שלה מתפרדים (קמחן) (ראוימל של רהיטני. פליס על אומנס מריסם. שטנטנס האחלם לתוך בין שני עוים העשירין לבן ולחחר מללכמו טוטלו ומלניעו (טסס) וישלא בשעת מלאכה. האולן ואין זרכינס להיות מחוברים ויו לטו טני כלס ואין חיבור ולע"ם שמוחברים, מללכמו טוטלו ומלניעו (טסס) דע"ס שלל שעת מללכס דומיל שעת מללכס קלמח, וכשעת מללכס מחוברים הן, וגזרו לחומלל על הטוטלס, דליחיו חיבור וקל הולל דלל לליחו חיבור, ומשום הכי קמני חיבור לטומלל לעולם ואין חיבור להולל לעולם (טסס).

	מוסף תוספות	
א . לפיתחא קא מכיין. רשנ"א. ב. ושמענין מניה דבגופה של חבית קא מתידי, ומקא מיתיד לה על הא דמבידיו חביתא בבורטיא. רשנ"א. ג. אלא. דראי בגוף חביתא הוה שאוסר רב ששת ראנ"ה פרכי: עלי: מהא דרשב"ג דשרי להחיו ראשה בסייף, ואם איתא דרשב"ג לא איירי אלא בגמגומא מהא פריקין מינה לרב ששה. מי' היר"ן. ד. [ב]פותח בית הצואר. מוס' ה"א"ש. ה. רבית הצואר זה ג"כ אינו מן החלוק עצמו אלא מחובר לו כמגופה לחבית. מי' היר"ן. ו. אר"פ שאינו מגופו של חלוק. מי' היר"ן. ז. שהוא הכל כלי אחד. רשנ"א. ש. אר"פ שבית הצואר זה אינו מגוף החלוק, מ"מ מחובר הוא לגמרי עצמו. מי' היר"ן. ח. לפי שאין הגמגומה מגופה של חבית עצמה. רשנ"א. ט. כיון שאינו עשוי להכניס ולהוציא. מי' היר"ן. י. ובברייתא קא מפרש עד שיתחיל להחיו, דמינה אף דייקין דאפי' שלא בשעת מלאכה הוי חיבור, משי"ה קא מייחי ברייתא ולא מייחי מתני'. רשנ"א. יא. והא דפריך לעיל מקדדום אשלל של כובססם, מ"ש"ש קא פריך, דקדדום אצי"ג דצריך ל"י לא הוי חיבור, מ"ש"ש שלל של כובססם. מוס' ה"א"ש. יב. איכא למידיק, וליעביד גמי היכירא בשלל של כובסין, ואפשר לומר. נמנין. יג. דכלי חרס אין לו טהרה אלא שביורה. רשנ"א. [ולכך] אציטריכו למעבד בהו האי היבא דלא ליטמו באויר. רשנ"א. יד. דבבדידה גמי תתני במתני' (פהי פ"ב מי"ט) חבור לטומאה ואינו חבור להויה. רשנ"א. יו. ומדרבנן הוא דגזרו דלהוי חיבור אפי' שלא בשעת מלאכה לטומאה ולא להזאה, משום היכר. מוס' ה"א"ש. יז. ואומלל של רהיטני. מוס' ה"א"ש. יח. פריך שפיר דאי חיבור הוא מדאורייתא לטומאה,		

מה:

רבי מה בין זו למגופת חבית. פ"י בקונטרס דמניא לקמן בפרק חצית (דף קמו. ושם) רשנ"ג אומר ממיהו צסיף ומיניהה לפני האורחין ואין נראה לר"י דא"כ מאי משני זה חיבור וזה אינו חיבור התם גמי חיבור הוא דרשנ"ג שרי להמיו אפילו גוף החצית עם המגופה כדמוכח התם דעזו מיניה מרב ששת ממו להו למיכרו חציתא מכיין ואסור ופריך מהא דשרי רשנ"ג להמיו ראשה צסיף ומשני התם ודאי לעין יפה קא מכיין אבל הכא? אי לעין יפה קא מכיין ליפתחיה מיפתח והא דאסר למיכרו חציתא היינו בגוף החצית דחציתא חצית גופא משמע^[כ] ועוד דמגופה שרי דתנן במתני' אין נוקצין מגופה של חצית דברי רבי יהודה וחכמים מתירין^[כא] משמע דשרי רשנ"ג אפי' בגוף החצית דלעין יפה קא מכיין והכי הוה ליה לשנויי בשמעמין הכא^[כב] לפתחא מכיין התם לעין יפה מכיין ופיר"ת וכי מה בין פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא אינו פתח אבל הכא פתח צית הזואר עשוי הוא להכניס ולהוציא ואם כן מאי קשיא ליה יש לומר דהכי פריך כיון דמחייבת טהאת בפומה צית הזואר^[כג] משום דעשוי להכניס ולהוציא א"כ גמי גצי מגופה אס עשוי להכניס ולהוציא הוה חצי טהאת הלכך השתא גמי שאינו עשוי אלא להוציא היה לאסור מדרבנן ומשני זה חיבור וזה אינו חיבור שהמגופה אינה מן החצית ואפילו אס היה עשוי נקב שבמגופה להכניס ולהוציא לא היה חייב טהאת^[כד] לכך שרו רבנן^[כה]:

חיבור עד שיתחיל להחיו. האף חיבור היינו לטומאה ולא להזאה כדתנן במסכת פרה (פ"ב מ"ט) וא"ת ואמאי לא מיייתי מתני' דמסכת פרה וי"ל משום דלא קמני זה עד שיתחיל להחיו ולא הוה מצי לאוכוחי מינה דשלל בשעת מלאכה גמי חיבור: **אמר רב יהודה אמר רב רבי מאיר** היא. אהיא דשלל של כובססין קאי וכן פירש בקונטרס דצההוא דמקל שמה אפי' רבי שמעון מודה דכיון שזריך הקדדום למקל הוי חיבור^[כז]: **עבדו רבנן היברא בוי**. ^[כח]וגצי שלל של כובסין איכא גמי היכרא מה שאינו חיבור להזאה והכא גצי כירה לא שייך הק היכרא דלית ציה הזאה^[כט]: **אי חיבור הוא אפי' להזאה גמי בוי**. קשה לר"י דבשלל של כובסין גמי תקשה לן הכי אי חיבור הוא אפילו להזאה גמי אי לאו חיבור הוא לטומאה גמי לא^[ל] ורצא גמי דקאמר דבר תורה בשעת מלאכה חיבור צין לטומאה צין להזאה אמאי לא קאמר דצין בשעת מלאכה צין שלא בשעת מלאכה גזרו זה רבנן טומאה כי היא דשלל של כובסין ותיריך ר"י דשלל של כובסין ודאי לא הוי חיבור אלא מדרבנן אפילו בשעת מלאכה שאינם כריסים זה לזה ולהכי מדמה לה לצית הפך ולצית התכלין שכל אחד הוא

חיבור^[ל] אבל מספורת של פרקים^[לז] פשיטא ליה דבשעת מלאכה הוי חיבור דבר תורה כיון שמשמשין שניהם תשמיש א' וצריכים זה לזה בשעת מלאכה^[לח] מה שאין כן בשלל של כובססין שאין תשמיש בגד זה זריך לזה כלל והא דפריך אי לאו חיבור הוא אפילו לטומאה גמי לא לאו דוקא ועיקר קושיתו הוא דאמאי אינו חיבור להזאה^[לח] ורשנ"א מפרש דגצי שלל של כובסין אחי ליה שפיר אע"ג דאינו חיבור להזאה משום דלא הוי חיבור מן המורה גזרו רבנן שיהא חיבור לטומאה כיון שכל בגד טמא צפני עצמו מן המורה אבל גצי מספורת פריך שפיר אי לאו חיבור הוא מדאורייתא אס כן אמאי גזרו חכמים טומאה כלל דהא כל פרק צפני עצמו טהור מדאורייתא לרבנן דתנן בצמ' כלים צפנ"ג (מ"ב) מספורת שנחלקה לשנים רבי יהודה מוטמא וחכמים מטהרים אף על גב דאיכא למימר דהתם מיירי כשאינה של פרקים ולפי זה הא דאמר השחור והווג של מספריס אף על פי שנחלקו טמאים אחי כרבי יהודה ודוחק והא דאמר דגזרו על הזאה שבשעת מלאכה משום הזאה חוזר לטומאתו ישנה והחמירו חכמים בטומאה ישנה שלא תועיל לו הזאה שלא בשעת מלאכה כיון שאינו חיבור דבר תורה וגזרו על הזאה שבשעת מלאכה אטו הזאה שלא בשעת מלאכה. רשנ"א:

דבר תורה בשעת מלאכה חיבור. תימה מאי שגא ממוכני דאמר (לעיל דף מד): צומן שהיא נשמטת דאינו חיבור וזריך לחלק: ועל

במה טומנין פרק רביעי שבת

מה בין זו למגופת חצית. דמניא בפרק חצית שנשצרה (לקמן דף קמו.) מציא אדם חצית ומתיו את ראשה צסיף ומיניהה לפני האורחים: מגופה אינה מן החצית עצמו ואע"פ שדבוקה צו אינו חשוב חיבור שהרי לינטל עומדת אבל הבגד כשנארג כולו חבור: **שלל של כובסס.**

דרכס לשלול הצגדים זה עם זה קטנים עם הגדולים כדי שלא יאבדו^[א]: **וגזר שפירו צנלאים.** והן שמי חסיכות של בגד למר שתפרו צחוט של פשתן דודאי סופו ליקרע ולהפרד זה מזה משום אסור כלאים וכן שלל של כובסין סופן להפרד אפ"ה חיבור לטומאה ואם נטמא זה נטמא זה: **עד שיסחיל להסיר.** דמעשה מוציא מיד מעשה וציון שהסחיל להסיר גלי על ידי מעשה דלאו חד בגד הוא: **שלא בשעת מלאכה.** כגון שלל של כובסין שלא הוכרך לשוללו אלא משום שעת כיסום ואפילו הכי חשיב ליה חיבור אחר כיסום: **מקל של עזים בעלמא:** **שעשאו יד לקורדוס.** שלא קצעו לחויו: **חיבור בשעת מלאכה.** ואע"פ דבאנפי נפשיס פשוטי כלי עץ לא מקצלי טומאה הכא צית יד הוא ונתרבצו ידות לכל תורת כלי או האוכל צפ' העור והרטוב (חולין קיח.): **לוורקו.** למקל ומלניעו הקורדוס לצדו: **ניחא לכו.** שיהו שלולין: **דאי מיטעפי דדר מחזור לכו.** ע"י השלל הזה: **לפא שמעסין.** דלקמיה מלן תנא להא כו': **כל המחובר לו.** כגון שלל של כובסין דאמנן לעיל חיבור ונטמא אף זה שלא נגעה צו הטומאה. ואי לאו דחיבור הוא הוי טהור ואע"ג דבגד צבאי דלון לאי מקבל טומאה אלא מאצ הטומאה: **צית הפך וצית הסנלנין וצית הנר שצכירה.** כירה זו מיטלטלת היא ומחוברים לה כלי חרס קטנים. צית הפך שמוצינין בתוכו שמן להפשיר: **מממאין צמגע.** אס נפלה טומאה צאורין או לאור הכירה ונגעה הטומאה לשולי הכירה נטמאו גס אלו או נגעה טומאה צלשליס של אלו נטמאת הכירה: **ואין מטמאין.** צטומאת הכירה כלומר

צטומאת האויר שאס נפל סרך צאור הכירה ולא נגעה הטומאה צדופניה היא טמאה דכלי חרס מטמא צאור והן טהורין שאין חיבור לה אלא לעיין נגע דמפרש טעמא לקמיה: **ור' שמעון מטער.** צמגע את מי שלא נגעה צו הטומאה דכל חד כלי צבאפי נפשיס הוא. אלמא לרבי מאיר חיבור ופליגי עליה: **אפי' צאור ליטמו.** מחמת כירה אס נטמאת כירה מלאירה צלא נגיעה: **דגזרו צכו.** דליהוו חיבור מדרבנן: **עבוד צכו רצנן היכרא.** דלא עבדו לכו ככירה ממש ליטמא צאור כי היכי דלידעו שחיבור מדכריהם ולא לשרוף על טומאתן תרומה וקדשים: **איזמל של ריעטני.** פלייני"א שממחקיס צה את התריסין ונותנין הכרזל לתוך דפוס של עץ המתוקן לו ולאחר מללכתו נוטלו הימנו: **חיבור לטומאה.** נטמא זה טמא זה: **ואין חיבור להזאה.** וזריך להוות על שניהם: וגזרו

אינו חיבור להזאה כיון דמדאורייתא אינו חיבור דבר תורה כיון שמשמשין שניהם תשמיש א' וצריכים זה לזה בשעת מלאכה^[א] מה שאין כן בשלל של כובססין שאין תשמיש בגד זה זריך לזה כלל והא דפריך אי לאו חיבור הוא אפילו לטומאה גמי לא לאו דוקא ועיקר קושיתו הוא דאמאי אינו חיבור להזאה^[א] ורשנ"א מפרש דגצי שלל של כובסין אחי ליה שפיר אע"ג דאינו חיבור להזאה משום דלא הוי חיבור מן המורה גזרו רבנן שיהא חיבור לטומאה כיון שכל בגד טמא צפני עצמו מן המורה אבל גצי מספורת פריך שפיר אי לאו חיבור הוא מדאורייתא אס כן אמאי גזרו חכמים טומאה כלל דהא כל פרק צפני עצמו טהור מדאורייתא לרבנן דתנן בצמ' כלים צפנ"ג (מ"ב) מספורת שנחלקה לשנים רבי יהודה מוטמא וחכמים מטהרים אף על גב דאיכא למימר דהתם מיירי כשאינה של פרקים ולפי זה הא דאמר השחור והווג של מספריס אף על פי שנחלקו טמאים אחי כרבי יהודה ודוחק והא דאמר דגזרו על הזאה שבשעת מלאכה משום הזאה חוזר לטומאתו ישנה והחמירו חכמים בטומאה ישנה שלא תועיל לו הזאה שלא בשעת מלאכה כיון שאינו חיבור דבר תורה וגזרו על הזאה שבשעת מלאכה אטו הזאה שלא בשעת מלאכה. רשנ"א:

דבר תורה בשעת מלאכה חיבור. תימה מאי שגא ממוכני דאמר (לעיל דף מד): צומן שהיא נשמטת דאינו חיבור וזריך לחלק: ועל

מסורת הש"ס

א) עוקלין פ"ב מי" ע"ש, **ב**) עוקלין עבקר שלל מן שלל הסבסין והבגד הוהא תפרו צנלאים חיבור לטומאה וי"ל, **א**) כלס פ"ב מ"ג, **ד**) כלס פ"ה מ"ג, **ס**) לקמן נח: [שמי צרייתת הן בחוספתא דכלס צימ פ"ג], **ו**) וצנילא ג. פירש"י בשט"א צלע"ו ע"ש,

	גליון הש"ס	
ג מ' קביו בהו רבנן הריבא. לעיל דף קמ ע"א ודה דף לג ע"א: ד ה" אר חיבור ובר' וצריכס זה לזה בשעת מלאכה. ע"י פילה דף כג ע"ב מוס' ד"ה משום שללס כלס:		

	לעני רש"י	
ב שט"א (בכסודו"ש). הכלבה (תפירה גסה). פלייני"א. מקצועה.		

	רב נסים גאון	
א י בכירה דמו אפילו באויר גמי ליטמו. עיקר דילה משתבח בחזרת כהנים וכל כלי חרש אשר יפול מהם אל תוכו, מתוכו הוא מיטמא ואינו מטמא מאחוריו כו'. יכול אף הכלים היו מיטמאין באויר כלי חרש, תלמוד לומר וכלי נתר טומאתו שהו ומטמאין באויר, ותמצא בפרק יצאות השבת (דף יטו.) כלים שנינו כלי חרס וכלי נתר טומאתו שהו ומטמאין באויר, ויכול אף כלל הכלים טמא בכלי חרס, ובברייתא גרסינן ת"ר אויר כלי חרס טמא וגבר טהור.		

	רבינו הגנאל	
פ מני שהוא מחובר בבגד, אבל מגופת החבית שאינה מן החבית עצמה מותר לפתחה בשבת. רבי ליה ו' ירמיה לר"ז שלל הכובסין כו' עד המקל שעשאו יד לקורדוס כו'. פירוש הכובסין שולולין וריעותו עז זו כדי שיהו נוחין לכביסה ואינה תפירה אלא שיליח, מלשון (ויק' כב:) על המיתס כולן שולל (דף כד) שנו במשנה הטהור בכל הכלים טמא בכלי חרס, ובברייתא גרסינן ת"ר אויר כלי חרס טמא וגבר טהור.		

^[1] [ו]ה"ק, ואפי' תרצה לדרות דלאו חיבור הוא ולכאי לא הוי חבור להזאה, אי"כ אפי' לטומאה גמי לא, דהא כל היכא דאמרת חבור לטומאה אמרי' גמי דה"ה להזאה. ריעני"א.